

16.5.2014

LAUSUNTO VARHAISKASVATUSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMIS-
RYHMÄN ESITYKSISTÄ

Kasvatustieteiden yksikön varhaiskasvatuksen sisältötiimi on professori Eeva Hujalan johdolla käsitellyt varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamisryhmän esitystä ja laatinut yksikön lausunnon.

Varhaiskasvatustilain tulee olla ehyt kokonaisuus, joka varmistaa varhaiskasvatukselle asetettujen tavoitteiden ja korkeatasoisen varhaiskasvatuksen laadun toteutumisen. Tämän toteutuminen edellyttää osaavaa henkilöstöä. Esitämme muutoksia lakiluonnoksen luvun 6 Henkilöstön tehtävät ja kelpoisuusvaatimukset pykäliin: 31 § Varhaiskasvatuksen erityisopettaja, 33 § Varhaiskasvatuksen johtotehtävät sekä luvun 7 Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus pykälään: 37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne.

Henkilöstörakenne

Lasten kehitystä ja oppimista tukevien tavoitteiden toteuttaminen edellyttää korkea-asteen koulutuksen saaneiden ammattilaisten suhteellisen osuuden nostamista henkilöstön kokonaisrakenteessa. Varhaiskasvatuksen osaamisvaatimukset lisääntyvät edelleen. Lakiluonnoksessa esitetty henkilöstörakenne painottaa hoito-osaamista (37 §). Lakiluonnoksessa tulisi huomioida korkea-asteen tutkintojen, sosionomien (amk) ja kasvatustieteen kandidaattien (lastentarhanopettaja) osaamisalueisiin. Nykyinen lakiluonnos määrittää profiilit epäselvästi, sen sijaan profiilit vaativat selkiyttämistä, koska tutkinnot tuottavat erilaista ammatillista osaamista.

Esitämme, että luonnoksessa oleva 37 § muutetaan varhaiskasvatuksen tavoitteita paremmin vastaavaan muotoon siten, että joko

1) puolella hoito-, kasvatust- ja opetushenkilöstöön kuuluvista on 27 §:ssä esitetty kelpoisuus ja puolella 27, 28, tai 29 §:ssä esitetty kelpoisuus; tai,

2) päiväkodissa kolmea hoito-, kasvatus- ja opetushenkilöstöön kuuluvaa kohden ensimmäisellä on 27 § säädetty kelpoisuus, toisella 27 tai 28 §:ssä säädetty kelpoisuus ja kolmannella 29 §:ssä säädetty kelpoisuus.

Varhaiskasvatusyhteisöjen johtaminen

Varhaiskasvatusyhteisöjen johtamisen tilanne on muuttunut. Varhaiskasvatuksen johtajuus ja sen kehittäminen tarvitsee uusia muotoja. Johtajien tehtäväkuvat ovat muuttuneet vuosien myötä. Samalla johtamiskokonaisuudet ovat kasvaneet ja muuttuneet monimuotoisemmiksi. Johtajan vastuulla ovat yhä isommat toiminnalliset kokonaisuudet ja johdettavat kokonaisuudet kasvavat edelleen. Nykyisin enää pieni osa päiväkodin johtajista työskentelee päiväkodin lapsiryhmissä. Johtajat työskentelevät hajautetuissa organisaatioissa, jolloin heillä on monta päiväkotia johdettavanaan. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristö sisältää isoja yhdistettyjä päivähoito- ja koulukokonaisuuksia. Isompien yksiköiden johtaminen vaatii monenlaisia taitoja. Yhä suurempien yksiköiden myötä sekä alaisten määrä että talousvastuut ovat lisääntyneet ja johtamisesta on tullut päätoimista.

Varhaiskasvatusyhteisöjen johtamisen vaativuus ja edellyttää ylempää korkeakoulututkintoa. Pedagogisen johtajuuden, hallinnollisen johtajuuden ja päivittäisjohtamisen kokonaisuus ja työn jatkuva kehittäminen edellyttää vahvaa teoreettista osaamista. Varhaiskasvatuksen laadun kannalta johtajuuden merkitys on ratkaiseva tekijä ja korkean laadun takaamiseksi päivähoiton perustehtävä ja siihen kytkeytyvä johtajuus edellyttää vahvaa koulutusta. Johtajuuden keskiössä on edelleen lasten ja vanhempien osallisuuden vahvistaminen. Vanhemmat ovat entistä tietoisempia varhaiskasvatuksen laadusta, mikä edellyttää myös johtajilta entistä enemmän vastuuta laadun hallinnasta.

Esitämme, että kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen kaikkiin johtotehtäviin on kasvatustieteen tai varhaiskasvatustieteen maisterin tutkinto, johon sisältyy tai jota on täydennetty lastentarhanopettajan koulutuksella sekä riittävä johtamistaito.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan kelpoisuus

Lakiluonnos muuttaa nykyisiä käytäntöjä erityislastentarhanopettajan tehtäviin kelpoisten henkilöiden perustutkintovaatimusten osalta. Esitämme pykälää 31 muutettavaksi siltä osin, että sosionomi (amk) (ks 28 pykälässä säädetty kelpoisuus), poistetaan kokonaan. Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviin on

1) lain 27 §:ssä säädetty kelpoisuus, jonka lisäksi olisi suoritettava erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista säädetään yliopistojen tutkinnosta annetun asetuksen (794/2004) 19:n 1 momentin 3 kohdassa.

2) varhaiskasvatuksen erityisopettajan kelpoisuuden tuottava koulutus VEO on määriteltävä tarkemmin. VEO tarkoittaa kasvatustieteen maisterin tutkintoa (erityispedagogiikka pääaineena), johon sisältyvät yliopistojen tutkinnoista annetun asetuksen (794/2004) 19§:n mukaiset erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot (60 op) ja opettajan pedagogiset opinnot (60 op). Samassa asetuksessa säädetty varhaiskasvatuksen tehtäviin ja esiopetukseen valmiuksia antavat opinnot (60 op) sisältyvät kandidaatin tutkintoon.

Johtaja

Risto Honkonen